

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

3. Cur timor adhibendus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

vt audeamus illud vulgari maiestatis offerre, aut eius sic ad stare conspectui: quis ille pudor erit, quæcūq; confusio, post tanta beneficia, tam tepidos, tam imperfectos, tam vacuos apparere ante faciem Dei nostri? Fugiebat Adam vt absconderetur ab eo, post vnius vtique pomi veteri gustum: quid nos post tanta flagitia, post tanta facinora presumemus? quando ab hac confusione purgabitur oculus cordis, cui nunc operam dare negligimus, vt irreuerberata acie, veri illius Solis radios valeat intueri? Sicut fluit cera à facie ignis, sic peribunt peccatores à facie Dei. Ingre diatur vtique putredo in ossibus meis, & subter me scaturiat, vt requiescam in die tribulationis huius septima, & in ea non tangat me malum: malum hoc triplex, horrois, doloris, & pudoris. Felix siquidem anima qua fiducialiter inimicis suis loquetur in porta, Quid hic adstas cruenta bestia? nihil in me funeste reperies. Felicitior cuius opus non arserit, quem superadificasse aurum, argentum, lapides preciosos examen illud inueniet. Felicissimus qui sine vlla nube confusionis, reuelata penitus facie, gloriam Domini speculando, in eandem imaginem transformabitur, & similis erit illi, videns eum sicuti est, vtique, super omnia Deus benedictus, & laudabilis, & gloriosus in secula seculorum, Amen.

CAPVT III.

Cur timor adhibendus.

VT verissimè, ita paucissimis verbis plenissimè dixit Sapiens, Qui timet Deum nihil negligit: scit enim oculis eius omnia penetrantibus placere nihil posse quod prauum sit, prauum autem esse quod mali aliquid vnde cumque admissum habet: vbi enim aliquid alicunde luxatur, id mancum, decurratum & mutilum sit necesse est. Modicum fermentum totam massam corrumpit: Qui in vno offenderit, multa bona perdet. Hinc illa vel ad agendum sollicitudo, vel post actionem formido Sanctorum, ne quid minus rectum, vel operi, vel cogitationi irrepat: quod in tanta, vel hominum infirmitate, vel blandientium sensuum pellacia, vel insidiantium hostium astutia, quam procliuè est? quam pronum est, vt vel formido ab agendis præpediat, vel præcipitatio ad non agenda impellat; impugnet, aut etiam aperte praua cupiditas expugnet, insidietur denique inanis gloria, victor que superet: & nihil istorum, nihil ceterorum, occultum est Deo, nihil dissimulabit Iudex.

Quis ille est qui non aliquando ex negligentia torpeat, qui cupiditatum æstu non abducatur, qui affectibus non concedat interdum, blandientibus & adulantibus oblectetur, plus iusto ferueat, moderationis affectatione, in languore soluitur? Quam sepe in confinio virtutum sunt vitia, & in hæc prolabimur, dum illas improvidè sectamur, & nonnunquam vitia sunt, quas virtutes putabamus? Quare, si nec virtutum securi sumus, ecquid erit vbi cõfidemus? Offerrebat B. Iob holocausta

Iob 1.1. causta pro filijs, Ne forte peccassent: quod ad mores, & ad rem nostram euocans
Lib. 1. c. 18. Beatus Pater Gregorius ait, Holocaustum per singulos filios offerimus, cum pro vna.
seu 35. quæq; virtute, Domino hostiam nostræ precis immolamus, ne sapientia cleuet; ne intel-
 lectus, dum subtiliter currit, aberrat; ne consilium, dum se multiplicat, confundat; ne for-
 titudo, dum fiduciam præbet, præcipitet; ne scientia, dum nouit, & non diligit, inflat; ne
 pietas, dum se extra rectitudinem inclinât, inarqueat; ne timor, dum plus iusto trepidat, in
 desperationis foueam mergat. Sed hæc agere nesciunt nisi hi, qui priusquam cogitationes ad
 opus prodeant, internos suos motus sollicitè frenant. hæc cauere nesciunt nisi hi, qui virili
 custodia munirementem nouerunt.

Ut autem cetera missa faciamus, tria potissimè in rectis operibus, & ca-
Vide Greg. uenda, & timenda, & obseruanda nobis sunt, quemadmodum & iis maximè
in Mor. l. 1. struere insidias Satan assolet: omninoque æquissimum est, vt non minùs ser-
c. 19. seu 38. uandis nobis, quàm ille perdendis, vigilēs excubemus. Primò igitur, & maxi-
 mè nititur, à prima origine, & quasi à capite, quæ volebamus bona sic in-
 ficere, vt deinceps impurum omne sit, quod à perturbato fonte dimanat. Tunc
 autem à capite ruunt omnia, quando ex aliquo fine malo appposito, seu, quod
 clariùs dicitur, intentione non recta, ad agendum accedimus, vt sit quoties o-
 pinionis, fauoris, gloriolæ humanæ, oblectationis, aut alterius minùs recte in-
 tentionis causa, impellimur ad agendum: nobisque quadrat quod de Iudæa
Thron. 1. dictum; *Facti sunt hostes eius in capite.* ideoque vt grauiter vulnerato capite, col-
 loque obtorto, totum hominem in potestatem redigere facile est; ita Satan
 actionem eam, quam in prima intentione vitiauit, suam totam sibi facere vi-
 detur. Sin autem hic minimè procedit dolus, tum verò astutus ille conatur,
 vt propositi secunda mens, absque timore incauta pergat, eique latenter vitia
 subiungit, quibus insidiosè in laqueos ipsa procurrat: boni delectationem ex-
 aggerat, vt illabente superbia efferatur: humanam laudem ardentem obli-
 cit, vt, si quæsit non fuerat, saltem oblata delectet: sæpè iusto aliquo opere
 inchoato, ira succenditur; dumque zelus immoderatio mentem turbat, quietis
 intimæ pacem exturbat: grauitati cordis, mœsta & deprimens tristitia insi-
 diatur; dumque iners mœsticia cauetur, in tam effusam læticiam animus effun-
 ditur, vt grauitatis modestiæque metas indecore transiliat. Sed & mille alijs
Psal. 14. occultis modis in fraudem agimur, nec est qui non verissimè dicat: *In via hac
 qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi.* Quàm miserando exitu: ex aliena ca-
Ierem. 41. lamitate vis audire? narrat Ieremias; *Venerunt octoginta viri de Sichem, & de Silo,
 & de Samaria, rasi barba, & scisi vestibibus, squalentes: munera & tui habebant in ma-
 nu, vt offerrent in domo Domini. Egressus autem Israhel filius Nathanias in occursum eo-
 rum de Masspha, incedens & plorans ibat: cumq; occurrisset eis, dixit ad eos: Venite
 ad Godoliam filium Ahicam. Qui cum venissent ad medium ciuitatis, interfecit eos.
 Hæc est eorum quæ non raro nobis accidunt, imago. Quasi oblaturi in domo
 Domini tui & munera venimus, qui sancta opera iunctis orationibus aggedi-
 mur.*

mur: qui velut rasi barbam, nostris viribus minimè fidimus; qui velut concessissis vestibus, nos ipsos, vitamque tranfactam cum pœnitidine lugemus. At vbi minùs cautè in ipsa sanctæ deuotionis & operationis via circumspicimus, Ismaël Nathaniæ filius, hoc est malignus quilibet spiritus, & priore nequior, in occursum egreditur; simul incedit, & plorat; idem virtutis studium simulat, lugentis induit speciem, vt ad cordis intima penetrans, tanto profundius vulnus infigat: spondet etiam altiora, vt securius perimat, Venite, inquit, ad Godoliam; & in medio ciuitatis interficit, non in saltu, non in nemore, sed vbi tota & mera securitas. ita dum ad sublimiora, quàm pro viribus nitimur, qui per præcipitia stetimus, in plano labimur, ipsa que securitate, non secus quàm in mari vento nimium secundo, in scopulos latentes impacti, prædiuitis nauigij, pretiosarumque virtutis mercium, quo insperatiorem, eo miserabiliorem iacturam facimus.

At verò, si nec à capite potuit, nec in ipsa seu fluxione, seu effectione operis eneruare vim virtutis, acrior aduersus extrema cooritur, finemque & actionis extrema vitare, omni conatu, vi, fraude contendit, id vnum sibi superesse sciens ex quo aliquid possit euincere. *Ipsi calcaneum meum obseruabunt, ait Propheta; similiterque asseritur, Ipsa tuum obseruabit caput, & tu calcaneum eius. Solemus enim, vigilantiores in principiis, ab initio solemniùs cauere: quod animaduertens humanæ salutis hostis, vim totam calliditatis pessimæ, ad nos in extremo saltem debellandos, astutè collocat: inde videas, longo iam decurso stadio, meta propinqua lassatos, & à cursu cessantes; videas à sanctarum actionum crebriitate & sollicitudine, ad raritatem remissionemque dessectentes; videas qui iam se diuites esse, iam triumphare credant, cum pauperes & egeni, ne quidem quàm sit curta domi supellex norint; incerta, malis admixta, turgentia, pauca, parua, distorta, mutila, integrorum & perfectorum loco habent, iis que non secus ac lacernis & serutis pauperes, vanissimè atque stultissimè gloriantur. Numquid homo, Dei comparatione iustificabitur, aut factore suo purior erit vir? *Iob 4. Ecce qui seruiunt ei, non sunt stabiles, & in angelis suis reperit prauitatem. Quanto magis hi qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum, cõsumuntur velut à tineis? Quis potest dicere, Mundum est cor meum? quis dicat, In toto quarumlibet actionum mearum tenore, nihil est in exordio, in progressu, in fine vitiarum? Quis ita sibi perpetuò præfens est, vt nihil vsquam eripi, nihil incogitanti patiatir irreperere? Mirro ceteras timendi causas, peccata præterita, de quibus quamuis propitiatis, noli esse sine metu; beneficia ingentia, ingentem gratitudinem exactura, gratias, dona, talenta, tempus, vitam, occasionem, aliaque plurima, quorum, cum tempus fructuum aduenerit, prouentus reposcet, dati que & expensi rationes conferentur: quàm multa, hinc deesse, inde superesse reperientur! profectò, quod asseruit S. Iob, vnum pro mille non respondebimus. Excitet nos hic salutatis timor, nimiumque ad torporem pronos vigilate sollicitos cogat.**

Quid verò de amore mei censebo? si totum sibi Deus postulat, si & illi & mihi simul amando, par esse non possum: ergone ab illo excidi? ò quam iusta formido! quam vehemens trepidatio! sentio ex hoc amoris mei fonte cōsulita, conatus, actiones fluere, sentio illo moderatore cuncta fieri, illo remittente cuncta languescere, inardescere vbi se inflāmatiùs excitari. Isti profundo, sine fundo immergor, emergendi conatus in irritum est, deprimor dum attollor, dumque enitor sursum, densius infigor, placent vincula, durum est solui. O feram domesticam, ò blandum venenum! mortemque Sardonio risu inferens! Utinam, orbetoto, vociferans exaudiri possem, & singulis perpetuò accingere; Caute, mortales, caute, vos amando, vos perditis; in Deum transferte amorem, & hæc vnica salus est. Sed ò inanisimam inanitatem mihi vndique sexcentis artibus illudentem, idque ex meinimio studio! ita fit, alios homines cogito, monitos erroris cupio, tum vt mea mihi culpa eò leuior, quò in plures cōmunicata videatur, tum vt quasi peritior quidam habear, aliis etiam monendis idoneus: at mihi mea priùs fuerant, quàm aliena, ad viuum vineta cadenda. Verè, si me penitiùs intropicio, non habeo, vnde hunc amoris nimij timorè excutiam.

Insidiosam verò illam, furtim que semper alicunde irrepentem prolem eius, nempe sui suarumque rerum, quam dicunt, complacentiam, quando & quomodo vitabo? hei mihi, quoties illam quæro, diligo, amicissimè cōplector, nec extimesco, sed præfido, serpentem in sinu fouens; & quàm penetrabilis perniciosisque; afflatus serpens! quàm grande malum, malorum omnium pestifera radix, angelorum prima cōcussura, & extrema prolapsio! ecce tã letifero istius excæte sibilo, purissimi illi spiritus à cælis ad inferna detracti sunt, ego verò, quàm nimiam temeritate, eodè illo toties delinitus, nihil impalleo, sed caelestem mihi & stabilem gloriam spondeo? dico quod quidam olim, *In calum conscendam, ascendam super altitudinem nubium, super astra Dei exaltabo solium meum, & similis ero Altissimo: nec ab illa auditione pessimæ timeo: Verum tamen, quidquid ipse tibi placueris, imò quia tanto opere tibi placuisti, quia omnia tua tibi vt placeres fecisti, Amen dico tibi, operarie iniquitatis, recepisti mercedem tuam, ad inferos in profundum lacu detrahetur superbia tua.* Verè, Domine Deus meus, quoties hæc attentius cogito (fateor tamen, rariùs & leuiùs quàm deberem cogito, da gratiam, vt frequentiùs & viliùs;) quando tamen cogito, pertimesco, nec video quid à me sperare possim; totus enim isti complacentiæ implicor, neque sic hedera multiplicibus fibris vitem, vt illa singulas meas actiones circumamplectitur, stringit, strangulat, enecat, nec mihi vsquam, nisi à leuero iustoque, ad clementem & misericordem Deum, effugium patet.

Isaie 13.